

(प्रस्तुत गाथा संयुत्तनिकायमधील सगारवगातुन घेतलेल्या आहेत. या गाथामध्ये शीलवान, प्रज्ञावान, भिक्खुंचे महत्त्व स्पष्ट केले आहे.)

“अन्तो जटा बहि जटा, जटाय जटिता पजा ।
तं तं गोतम पुच्छामि, को इमं विजटयं जटा” ति ।

“सीले पतिद्वाय नरो सपञ्जो, चित्तं पञ्जश्च भावयं ।
आतापी निपको भिक्खु, सो इमं विजटये जटं” ति ॥

“येसं रागो च दोसोच, अविज्ञा च विराजिता ।
खीणासवो अरहन्तो, तेसं विजटिता जटा ॥

“यत्थ नामश्च, असेसं उपरुज्ज्ञति ।
पटिघं रूपसञ्ज्ञा च, एत्थेसा छिज्जते जटा” ति ॥

(संयुत्तनिकाय)

अन्तो - आतमध्ये.

बहि (अ.) - बाहर.

पजा (स्त्र.) - प्रजा.

तं (द्वि.वि.) - तुला.

को (पु.ए.व.किं.) - कोण ? कोणता पुरुष, कोण मनुष्य.

पतिष्ठित (भू.अ.) - प्रतिष्ठित.

भावेति (क्रि.) - भावना करतो, विकसित करतो.

निपक्ति (वि.) - शहाणा, निपूण, तज्ज.

उपरुज्ज्ञति (क्रि.) - थांबतो, उच्चाटन होतो.

एत्थ (क्रि.वि.) – येथे.

जटा (स्त्र.) - जटा, संभ्रमाची अवस्था, गुंतागुंत.

जटित (भू.अ.) - संभ्रमित.

तं (सर्वनाम) - ते (ती बाब).

पुच्छति (क्रि.) - विचारते.

इमं (न.प्र.ए.व.) - हे.

सपञ्चो (पु.प्र.ए.व.) - प्रज्ञावान.

आतापी (वि.) - उत्साही.

असेस (वि.) - अशेष, संपूर्ण.

पटिघ (प.) – राग, प्रतिक्रिया.

प्रश्न १ : गुंतागुंत कोण नष्ट करू शकतो ?

प्रश्न २ : खालील गाथा पूर्ण करा.

- अ) सीले |
 विजट्ये जटं ।

ब) यत्थ |
 जटा'ति

प्रश्न ३ : खालील शब्दांचे संधिविग्रह करा.

- अ) खीणासव
ब) एत्थेसा

प्रश्न ४ : समास ओळखा -

- अ) सपञ्जो
ब) नामरूपं

प्रश्न ५ : खालील शब्दांची रुपे ओळखा.

- अ) गोतम.
 - ब) जटाय.
 - क) अरहन्तो.
 - ड) उपरुज्ञति.
 - प) पतिद्वय.
 - फ) सीले.

